

Klagenemndssekretariatet til Lotterinemnda
Postboks 511 Sentrum
5805 BERGEN

Klage på Lotteritilsynets vedtak med pålegg om stans av Lyoness ulovlige pyramidevirksomhet i Norge - oversendelse til Lotterinemnda

Lotteritilsynet har mottatt klage 21. juni 2018 fra Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG v/advokat Olav Kolstad på Lotteritilsynets vedtak av 31. mai 2018 med pålegg om stans av ulovlig pyramidevirksomhet i Norge.

Lotteritilsynet har vurdert klagen, men har ikke funnet grunnlag for å endre vårt vedtak i saken. Vi sender derfor klagen til Lotterinemnda for endelig avgjørelse. Dokumentene i saken følger vedlagt.

Saksgang

Lotteritilsynet fattet 31. mai 2018 vedtak med pålegg om at Lyoness Norway AS (myWorld Norway AS på vedtakstidspunktet) og Lyoness Europe AG umiddelbart må stanse all drift av, deltakelse i og utbredelse av virksomheten i Norge da den er i strid med lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd (vedlegg 1). Lotteritilsynet mottok klage fra Lyoness på vedtaket den 21. juni 2018 (vedlegg 2).

Når det gjelder saksgangen frem til vedtak viser vi til redegjørelsen for dette i vedtaket side 4-6. Korrespondansen mellom Lotteritilsynet og Lyoness i saken frem til vedtaket følger vedlagt (vedlegg 3-24). På grunn av dokumentets størrelse har vi ikke lagt ved utskrift av filer mottatt fra Lyoness 1. desember 2017 som viser hver transaksjon knyttet til salg av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene, og salg av rabattkuponger, andeler i kundeskyer og markedsføringsmateriell fra Lyoness i 2016. Vedlagt følger også offentlig versjon av tips og henvendelser vi har mottatt i saken frem til vedtak (vedlegg 25). For sakens opplysning vedlegges også offentlig versjon av tips mottatt etter Lotteritilsynets vedtak (vedlegg 26). Navn på tipser, kontaktinformasjon og andre opplysninger som kan bidra til å identifisere tipser er skjermet jf. offentleglova § 24 andre ledd. Vi gjør oppmerksom på at vi ikke har oversendt alle tips og henvendelser som Lotteritilsynet har mottatt i saken.

Etter begjæring fra Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG om utsatt iverksetting av vedtaket, fremsatt 8. juni 2018 til Lotterinemnda, besluttet Lotteritilsynet 13. juni 2018 å gi vedtaket av 31. mai 2018 utsatt iverksetting på vilkår av at Lyoness ikke verver nye salgsrepresentanter og lojalitetsbedrifter til omsetningssystemet, og ikke selger rabattkuponger og andeler i kundeskyer (vedlegg 27). Lotteritilsynets besluttet den 19. juni 2018 å gi utsatt iverksetting på samme vilkår som fastsatt

13. juni 2018 frem til en klage er behandlet av Lotterinemnda (vedlegg 28). Lotteritilsynet er også informert om at Lotterinemnda den 28. juni 2018 besluttet å gi utsatt iverksetting på samme vilkår som fastsatt i Lotteritilsynets beslutning av 19. juni 2018. Spørsmålet om utsatt iverksetting av vedtaket har også vært forelagt Oslo byfogdembete som i kjennelse av 5. juli 2018 ikke fant grunnlag for å ta begjæring om midlertidig forføyning fremsatt av Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG til følge. Oslo byfogdembetes kjennelse følger vedlagt (vedlegg 29).

Vi gjør også oppmerksom på at Lotterinemnda har behandlet en klagesak fra Lyoness tidligere. 1. juni 2015 fattet Lotterinemnda vedtak om å avise klagen fra Lyoness på Lotteritilsynets tilsynsrapport av 16. september 2014 (Lotterinemndas referanse - 201502048). Klagen ble avvist da Lotterinemnda kom til at Lotteritilsynets tilsynsrapport ikke var å anse som et enkeltvedtak. Dokumentene i denne klagesaken følger ikke vedlagt.

Vi ber Lotterinemnda ta kontakt med Lotteritilsynet om de ønsker oversendt utskrift fra filene som Lyoness har sendt som viser hver transaksjon knyttet til handelen hos lojalitetsbedriftene og salget av rabattkuponger m.m. fra Lyoness i 2016, alle mottatte tips og andre dokument i saken.

Lotteritilsynets vurdering

Innledning

Lotteritilsynet har vurdert klagen fra Lyoness men finner ikke at den endrer vår vurdering av saken. Lotteritilsynets vedtak av 31. mai 2018 med pålegg om at Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG (i det videre omtalt samlet som Lyoness) umiddelbart må stanse all drift av, deltakelse i og utbredelse av virksomheten i Norge er i samsvar med lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd, EUs rammedirektiv 2005/29 EF om urimelig handelspraksis, rettspraksis på området og forarbeidene Ot.prp. nr. 97 (2004-2005), og vi viser til vedtaket i sin helhet der Lyoness sin virksomhet i Norge er vurdert opp mot dette rettsgrunnlaget.

Etter Lotteritilsynets vurdering er Lyoness et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd. I vurderingen har Lotteritilsynet kommet til at Lyoness virksomhet i Norge oppfyller de fire kumulative vilkår som stilles for at en virksomhet skal bli å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd:

- Lyoness har en pyramidelignende omsetningsstruktur. Virksomheten til Lyoness Norway AS og Lyoness Europe må vurderes samlet da inntektene fra deres virksomhet inngår i ett og samme omsetningssystem.
- Det ytes vederlag for å få deltakerstatus i Lyoness. Markedsførerne i Lyoness yter vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter fra omsetningssystemet.
- Det foreligger mulighet til å oppnå inntekt ved at andre verves til Lyoness. Lyoness og markedsførerne i Lyoness tjener penger på å verve deltakere som yter vederlag for å få deltakerstatus i omsetningssystemet.
- Lyoness sine inntekter i Norge skyldes særlig verving av deltakere og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser. Lyoness sine inntekter i Norge kommer i hovedsak fra verving av deltakere og ikke salg av reelle produkt.

Etter Lotteritilsynets vurdering har ikke Lyoness dokumentert at deres inntekter særlig skyldes salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser, og ikke at andre verves til systemet jf. lotteriloven § 16 tredje ledd.

Etter Lotteritilsynets vurdering har Lyoness drevet ulovlig pyramidevirksomhet i Norge i flere år. Flere norske deltakere og deres familier har fått økonomiske og sosiale problemer som følge av Lyoness sin virksomhet i Norge, og Lotteritilsynets vedtak innebærer at en virksomhet, som lovgiver har funnet grunnlag for å forby av hensynet til behovet for å beskytte forbrukerne, må stanse.

Etter Lotteritilsynets vurdering bygger ikke vedtaket på feil lovanvendelse og feil eller mangler i det faktiske grunnlaget. Etter Lotteritilsynets vurdering går heller ikke vedtaket lenger enn nødvendig, og det foreligger ikke saksbehandlingsfeil som medfører ugyldighet.

Lotteritilsynets vurdering av at Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem bygger i hovedsak på opplysninger gitt av Lyoness i saken, og her deres redegjørelser for virksomheten, fremlagte avtaledokumenter, kompensasjonsplan og omsetningstall, og dette fremgår av vedtaket.

Lotteritilsynet kan ikke se at Lyoness i klagen har anført at omsetningstallene som Lotteritilsynets vedtak bygger på er uriktige, og Lotteritilsynet finner derfor fortsatt å kunne legge disse til grunn for vurderingen.

Lyoness har kommet med oppdaterte tall på antall deltakere og omsetningen hos lojalitetsbedriftene for 2017 i klagen, men har ikke lagt frem dokumentasjon som bekrefter disse tallene. Lyoness har i klagen ikke lagt frem oppdaterte omsetningstall for 2017 for den primære inntektskilden deres i Norge som er salg av rabattkuponger og andeler i kundeskyer. Lyoness har heller ikke lagt frem oppdaterte tall som viser hvor mye deltakerne som har kjøpt rabattkuponger og andeler i kundeskyer har fått tilbakebetalt frem til nå. De oppdaterte tallene som er fremlagt av Lyoness i klagen endrer ikke Lotteritilsynets vurdering av at Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd.

Lotteritilsynet vil i det følgende kommentere klagen og anførslene fra Lyoness. I denne sammenheng finner Lotteritilsynet grunnlag for å gjøre Lotterinemnda oppmerksom på at klagen fra Lyoness flere steder gir en uriktig og skjev fremstilling av sakens faktum, Lotteritilsynets vedtak og de vurderinger som ligger til grunn for vedtaket. Blant annet gir Lyoness i klagen uttrykk for at Lyoness og markedsførerne kun mottar inntekter fra deltakernes handel hos lojalitetsbedriftene. Opplysninger som Lotteritilsynet har mottatt fra Lyoness i saken viser at inntektene i omsetningssystemet fra virksomheten i Norge i hovedsak kommer fra Lyoness salg av rabattkuponger og andeler i kundeskyer, og ikke lojalitetsbedriftenes handel. Til dette bemerkes også at til tross for at Lyoness primære inntektskilde er salg av rabattkuponger og andeler i kundeskyer er dette i svært liten grad omtalt i klagen. Lyoness har i klagen også gitt uttrykk for at Lotteritilsynet har lagt større vekt på tipsene i saken enn det som fremgår av vedtaket.

Presentasjon av virksomheten til Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG (klagen pkt. 2)

Lyoness har i klagen pkt. 2 redegjort for virksomheten til Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG i Norge.

Lyoness har i klagen opplyst at det er innkjøpsfellesskapet Cashback World som er kjernevirksomheten til Lyoness, og det blir blant annet vist til at de per i dag har 175 000 medlemmer i Cashback World mot 17 000 markedsførere i Lyconet. På side 13 i klagen opplyser Lyoness at 40 626 av medlemmene brukte Cashback-kort ved handel i lojalitetsbedriftene i 2017. Ifølge Lyoness hadde de 152 000 medlemmer i oktober 2017, og tallene viser at under 1/3 av medlemmene bruker fordelskortet. Lyoness har ikke opplyst hvor mange ganger det enkelte medlem brukte fordelskortet i 2017, og det er uklart hvor mange av medlemmene i Cashback World som er aktive.

Etter Lotteritilsynets vurdering er antallet deltakere i Cashback World og Lyconet av mindre betydning for vurderingen av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Det sentrale vurderingstemaet i saken er om Lyoness er et «*pyramidelignende omsetningssystem der det ytes vederlag for å få muligheten til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til omsetningssystemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser*» jf. lotteriloven § 16 andre ledd. Mottatte tall fra Lyoness viser at inntektene i omsetningssystemet fra Cashback World i 2016 var begrenset, og at inntektene i hovedsak kom fra salg av rabattkuponger og andeler i kundeskyer fra Lyconet, og vi viser til Lotteritilsynets redegjørelse for dette i vedtaket side 8-9.

Feil og mangler i det faktiske grunnlaget for Lotteritilsynets vedtak (klagen pkt. 3)

Ifølge Lyoness bygger Lotteritilsynets vedtak på feil og misforståelser.

For det første anfører Lyoness det er feil av Lotteritilsynet å vurdere virksomheten i Cashback World og Lyconet samlet (pkt. 3.2 i klagen).

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 12-15. Det er det pyramidelignende omsetningssystemet til Lyoness og ikke Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG sin virksomhet isolert sett som er vurderingstemaet i saken. Det fremgår av avtaledokumentene og kompensasjonsplanen som Lyoness har lagt frem i saken at inntektene fra Cashback World og Lyconet inngår i det samme omsetningssystemet. Alle markedsførerne i Lyconet er også medlemmer i Cashback World, og markedsførerne i Lyconet mottar inntekter både fra omsetningen i Cashback World og Lyconet.

Etter Lotteritilsynets vurdering er også virksomhetene til Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG knyttet sammen. Blant annet fremgår det av Lyoness brev til Lotteritilsynet av 20. april 2018 bilag 4 om «Kontraktsoverføringer myWorld Norway AS» at det er kontraktsrelasjoner og at det går pengetransaksjoner mellom Lyoness Norway AS og Lyoness Europe AG. Lyoness Norway AS fungerer også som et servicekontor for Lyoness Europe AG da de også behandler henvendelser fra markedsførerne i Lyconet, og det vises til vedlagte tips i saken og e-postkorrespondansen mellom markedsførere og Lyoness Norway AS (myWorld AS på vedtakstidspunktet).

I omsetningssystemet til Lyoness kommer inntektene i hovedsak fra virksomheten til Lyconet. Det er også inntektene fra Lyconet som er aktuelle å vurdere når det gjelder sakens sentrale spørsmål om «*det ytes vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet*». I

denne sammenheng bemerkes at det ikke er et krav etter lotteriloven § 16 andre ledd at alle deltakerne i et omsetningssystem yter vederlag for å delta for at virksomheten skal bli å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Det avgjørende er om inntektene i omsetningssystemet «*særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser*». Lotteriloven § 16 andre ledd rammer nettopp disse blandingsformene av omsetningssystem hvor inntektene kommer både fra verving av deltakere og salg eller forbruk av reelle produkt.

For det andre anfører Lyoness at Lotteritilsynet har lagt for stor vekt på mottatte tips i saken som heller ikke er dokumenterte (pkt. 3.3 og 3.4 i klagen)

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 12-23 og vår vurdering av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Her fremgår at det er omfanget og innholdet i mottatte tips som har vært avgjørende for at Lotteritilsynet har funnet grunnlag for å opprette tilsyn med Lyoness. Når det gjelder Lotteritilsynets vurdering av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem bygger vedtaket i hovedsak på Lyoness redegjørelser for virksomheten, fremlagte avtaledokumenter og kompensasjonsplan og opplyste tall for omsetningen i virksomheten fordelt på ulike omsetningstyper, og dette fremgår av vedtaket. Lotteritilsynet har funnet grunnlag for å redegjøre for mottatte tips i saken da disse forteller noe om virksomheten til Lyoness i Norge, omfanget og konsekvensene av denne.

Når det gjelder anførselen fra Lyoness knyttet til kjøp av gavekort fra Elkjøp og kjøp av SAS-billetter viser vi til vedlagte tips hvor det fremgår at Elkjøp og SAS ikke har et samarbeid med Lyoness (vedlegg 30). Lyoness også oppgir å ha avtale med blant annet Jysk, Sport1, Intersport, Jernia, Interoptikk. Mestergull og flere andre kjente forretninger, men Lotteritilsynet kan ikke se at det er lagt frem dokumentasjon som bekrefter slike avtaler og innholdet i disse.

Da Lotteritilsynet ikke har lagt noen særlig vekt på tipsene i vurderingen av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem finner vi heller ikke grunnlag for å kommentere anførselen i klagen om at Lotteritilsynet vedtak strider mot forvaltningens utredningsplikt noe nærmere. Lotteritilsynets vurdering bygger i hovedsak på opplysninger vi har mottatt fra Lyoness, og årsaken til at Lotteritilsynets vurdering ikke bygger på dokumenterte tall er at Lyoness ikke har lagt frem dokumentasjonen vi har bedt om i saken.

For det tredje anfører Lyoness at vedtaket ikke i tilstrekkelig grad skiller mellom deltakelse i Cashback World og Lyconet og her mellom forbruker og selvstendig næringsdrivende (pkt. 3.5 i klagen).

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 12-15 og vår redegjørelse for vurderingstemaet i saken og vurderingen av om Lyoness har en pyramidelignende omsetningsstruktur. Vi viser også til våre kommentarer til pkt. 3.2 i klagen. Lotteritilsynet legger til grunn at virksomheten til Lyoness er rettet mot forbrukere, og at det ikke finnes holdepunkter i lovens ordlyd, EU-direktivet eller rettspraksis som tilsier at lotteriloven § 16 andre ledd kun kommer til anvendelse for deler av virksomheten i omsetningssystemet. Markedsførerne i Lyconet er også medlemmer i Cashback World i Lyoness, og inngår også i det totale antallet norske medlemmer på 175 000 personer som Lyoness omtaler som forbrukere i saken.

Vi gjør også oppmerksom på at betydningen av at selskapet anser deltakerne som selvstendig næringsdrivende og ikke som forbrukere også var et tema i World Ventures-saken. Domstolen la her til

grunn at lotteriloven § 16 andre ledd kom til anvendelse på hele virksomheten, også på den delen av virksomheten som ble drevet av selvstendig næringsdrivende.

Oslo tingretts dom av 27. september 2016 (15-202315TVI-OTIR/05) og Borgarting lagmannsretts dom av 5. mars 2018 (LB-2016-190491) samt Høyesterett ankeutvalgs kjennelse av 12. juni 2018 (HR-2018-1123U) i World Ventures-saken følger vedlagt i sin helhet da vi anser disse dommene for å ha å stor rettskildemessig betydning i saken (vedlegg 31). Saken for domstolen gjaldt spørsmålet om World Ventures virksomhet var i strid med forbudet i lotteriloven § 16 andre ledd om pyramidelignende omsetningssystem, og gyldigheten av Lotterinemndas vedtak av 24. november 2014 der klage fra World Ventures over Lotteritilsynets vedtak med pålegg om opphør av deler av World Ventures virksomhet i Norge, ikke ble tatt til følge.

For det fjerde anfører Lyoness at de har lagt frem den dokumentasjon som Lotteritilsynet har bedt om (pkt. 3.7 i klagen)

Lotteritilsynet er av den oppfatning at Lyoness ikke har lagt frem den dokumentasjon som Lotteritilsynet har bedt om, og vi viser til vedtaket side 6 og side 8-9 hvor det fremgår hvilken dokumentasjon Lotteritilsynet har bedt om, og hva Lyoness har fremlagt. Lotteritilsynet anser regnskapet for Lyoness Europe AG som sentralt i saken da dette kunne forklart hvordan de ulike inntektene og utgiftene i virksomheten er regnskapsført, og på denne måten bidra til å dokumentere de opplysninger som Lyoness har gitt i saken.

Etter Lotteritilsynets vurdering har ikke Lyoness gitt en tilstrekkelig begrunnelse for at de ikke kan legge frem regnskapet for dette selskapet. Lotteritilsynet har gitt Lyoness garanti for at vi ikke vil offentliggjøre taushetsbelagte opplysninger som fremgår av regnskapet. Når et utenlandsk selskap driver virksomhet i Norge har de et ansvar for å kunne fremskaffe dokumentasjon som norske tilsynsmyndigheter krever, og selskapet er nærmest til å bære risikoen dersom de ikke innretter sin virksomhet i samsvar med det som blir krevd.

Gal lovtolkning (klagen pkt. 4)

Ifølge Lyoness er Lotteritilsynets vedtak basert på en lovtolkning som er gal på sentrale punkter.

For det første anfører Lyoness at Lotteritilsynet har tolket loven for vidt i strid med legalitetsprinsippet, lovgivers formål og EU-direktivet om urimelig handelspraksis (pkt. 4.2 i klagen)

Lotteritilsynet viser til redegjørelsen for lovgrunnlaget på side 11-12 i vedtaket og vurderingen av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem på side 12- 23 i vedtaket. Lotteritilsynet har vurdert virksomheten til Lyoness opp mot lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd, EU-direktivet, forarbeidene til Lotteriloven Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) og foreliggende rettspraksis, og finner vedtaket å være i samsvar med regelverket og formålet med bestemmelsen. Lotteritilsynet har vurdert og kommet til at det foreligger pyramideeffekt i Lyoness da det i omsetningssystemet «ytes vederlag for å få muligheten til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser», jf. lotteriloven § 16 andre ledd.

Vår dato
19.07.2018

Vår referanse
18/03053-2/373

For det andre anfører Lyonesse at Lotteritilsynet har gitt uttrykk for at de ikke har vurdert Lyonesse virksomhet opp mot de fire kumulative vilkårene som kreves oppfylt for at en virksomhet skal bli å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem (pkt. 4.3 i klagen)

Lotteritilsynet presiserer at vi har vurdert virksomheten til Lyonesse opp mot de fire vilkårene som alle må være oppfylt for at en virksomhet skal bli å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Lotteritilsynet har i vedtaket side 12 omtalt dette som fire element som inngår i vurderingen, men det fremgår av vedtaket at Lotteritilsynet har vurdert dette som fire kumulative vilkår, og at vi har kommet til at alle vilkårene er oppfylt med den følge at Lyonesse er å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem etter lotteriloven § 16 andre ledd.

For det tredje anfører Lyonesse at Lotteritilsynet uriktig har lagt til grunn at det kan foreligge et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem selv om deltakerne ikke har noen plikt til å yte vederlag for å oppnå deltakerstatus (pkt. 4.4 i klagen)

Lotteritilsynet viser til vurderingen av om det ytes vederlag for å få deltakerstatus i Lyonesse på side 15-20 i vedtaket, og våre kommenterer til klagen pkt. 3.2. Lotteriloven § 16 andre ledd omfatter pyramidelignende omsetningssystem «*der det ytes vederlag*». Loven oppstiller ikke et vilkår om at det må kreves slikt vederlag for at bestemmelsen skal komme til anvendelse. Lotteritilsynet viser også til forarbeidene Ot.prp. (2004-2005) pkt. 8.2.2 hvor følgende fremgår: «*Det er imidlertid ikke nødvendigvis noe vilkår for å straffeforfølge den enkelte aktør at vedkommende har ytet slik betaling*». Fra Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) pkt. 8.4 siteres videre: «*Selv om betaling for deltakerstatus er det som skaper pyramideeffekten, ønsker departementet å ramme også andre enn de som betaler for deltakelse. Særlig er de som oppretter eller utbrer systemene sentrale personer, samtidig som de ikke nødvendigvis yter en slik innsats som den typiske deltaker som direkte eller indirekte betaler for deltakelsen. En forbudsregel må også ramme disse aktørene.*»

Av Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) pkt. 8.4 fremgår det at lotteriloven § 16 andre ledd var foreslått utformet slik at den rammet pyramidelignende omsetningssystem «*der det kreves eller ytes vederlag*». I det endelige forslaget til lovtekst var vilkåret om at det «*kreves*» tatt ut, og vi viser til Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) side 38. Det fremgår ikke av forarbeidene hvorfor vilkåret om at det «*kreves*» ikke ble inntatt i endelig lovtekst, men vi ser blant annet av pkt. 10 i Ot.prp. nr. 97 (2004-2005) at Riksadvokaten i sitt høringsinnspill foreslo at forbudsbestemmelsen ble utformet til å ramme virksomhet «*der det ytes vederlag*».

Lyonesse tilbyr deltakerne å bli markedsførere i Lyconet og tjene penger på handelen i omsetningssystemet. De som blir markedsførere gjør dette for å oppnå inntekter fra omsetningssystemet, og deltakelsen vil være av liten reell betydning for markedsførerne dersom de ikke oppnår inntjeningsrett. Mottatte tall fra Lyonesse viser at inntektene i omsetningssystemet fra lojalitetsbedriftenes handel er begrenset og ikke gir de 17 000 norske markedsførerne det antall shoppingpoeng de trenger for å få inntjeningsrett. For å kunne være aktiv markedsfører og oppnå de shoppingpoeng som kreves for å kunne motta inntekter fra omsetningssystemet til Lyonesse, kjøper markedsførerne rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell og seminarer fra Lyonesse, og de verver andre markedsførere som gjør det samme. Lyonesse tilbyr også markedsførerne å inngå en «Easy shop-avtale» der de forplikter seg til å foreta månedlige faste kjøp av rabattkuponger for å kunne oppnå inntjeningsrett (vedlegg 32).

Etter Lotteritilsynets vurdering mottar ikke markedsførerne som kjøper rabattkuponger og andeler i kundeskyer m.m. fra Lyoness et reelt produkt som motsvarer verdien av det de betaler, og kjøpene er i hovedsak å anse som vederlag for å få deltakerstatus. At deltakerne mottar bonuser og provisjoner fra omsetningen av rabattkuponger og andeler i kundeskyer i nettverket kan ikke tillegges vekt da dette er å anse som en inntekt og ikke som et produkt.

Lyoness har i klagen redegjort for at deltakerne kan oppnå inntjeningsrett gjennom egen og vervede deltakers handel hos lojalitetsbedriftene. Lyoness har ikke lagt frem dokumentasjon som viser hvor mange av de opplyste 17 000 markedsførerne i Lyconet som har inntjeningsrett på bakgrunn av egen og vervede deltakers handel i lojalitetsbedriftene, og hvor stor del av deres totale inntekter som kommer fra denne handelen.

Lyoness har i klagen på side 29 opplyst at det i 2016 var 65 % av markedsførerne som kjøpte rabattkuponger og andeler i kundeskyer. Videre har Lyoness opplyst at det i 2017 var 75 % som kjøpte slike rabattkuponger og andeler i kundeskyer. I denne sammenheng har Lyoness opplyst at tallet er lavere enn de 81 % som Lotteritilsynets vedtak bygger på. Til dette bemerkes at det var Lyoness som i brev av 1. desember 2017 opplyste at 81 % av markedsførerne hadde kjøpt rabattkuponger i 2016, og at denne prosentandelen ikke er noe Lotteritilsynet har kommet frem til.

For det fjerde anfører Lyoness at det er en feil ved vedtaket at Lotteritilsynet ikke har tatt opp spørsmålet om deltakernes økonomiske gevinst er avhengig av en stadig vekst i antall deltakere (pkt. 4.5 i klagen)

Lotteritilsynet har i vedtaket vurdert og kommet til at Lyoness og deltakernes inntekter i omsetningssystemet i hovedsak kommer fra verving av deltakere og deres innbetalinger, og vi viser til vedtaket side 12-23. Loven stiller ikke krav om at må foretas en vurdering av omsetningssystemets bærekraft, og at systemet må være forutbestemt til å kollapse, for at virksomheten skal bli å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Dette er også lagt til grunn av domstolen i World Ventures-saken.

Etter Lotteritilsynets vurdering ville en vurdering av Lyoness sin bærekraft i Norge vise at virksomheten er avhengig av verving av deltakere og deres innbetalinger for å kunne finansiere utbetalingene i omsetningssystemet. Dette fremgår av omsetningstallene som Lyoness har fremlagt i saken, og som ligger til grunn for Lotteritilsynets vurdering. Lyoness og markedsførerne i omsetningssystemet kan ende opp uten inntekt dersom vervingen av deltakere og innbetalinger fra disse stopper opp, da inntektene fra handelen i lojalitetsbedriftene ikke er stor nok til å finansiere utbetalingene.

For det femte anfører Lyoness at Lotteritilsynet har stilt for beskjedne krav til at det skal foreligge et pyramidelignende omsetningssystem (pkt. 4.6 i klagen)

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 13 og vurderingen av om Lyoness har en pyramidelignende omsetningsstruktur. Lotteritilsynets vurdering i vedtaket om at Lyoness har en pyramidelignende omsetningsstruktur er i samsvar med lovens krav og rettspraksis og vi viser til Borgarting lagmannsrett og Oslo tingretts dom i World Ventures-saken.

Cashback World og Lyconet kan ikke bedømmes under ett (klagen pkt. 5)

Lyoness anfører at Lotteritilsynet ikke kan vurdere virksomheten til Cashback World og Lyconet samlet, og at Lotteritilsynets vedtak må avgrenses mot virksomhet som utvilsomt er lovlig.

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 13-15 og vurderingen av om Lyoness har en pyramidelignende omsetningsstruktur og til vedtaket side 23. Vi viser også til kommentarer til klagen pkt. 3.2. Inntektene fra Cashback World og Lyconet inngår i ett og samme omsetningssystem. Lotteriloven § 16 andre ledd rammer «pyramidelignende omsetningssystem» og her blandingsformene av omsetningssystem hvor inntektene kommer både fra verving av deltakere og salg av reelle produkt. Dette i motsetning til lotteriloven § 16 første ledd som rammer pyramidespill der inntektene bare kommer fra verving av deltakere.

Etter lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd er det forbudt å «opprette, drive, delta i og utbre» pyramidelignende omsetningssystem. Lyconet blir markedsført gjennom Cashback World, og etter Lotteritilsynets vurdering innebærer denne markedsføringen også en ulovlig utbredelse av et pyramidelignende omsetningssystem som også rammes av forbudet i lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd.

Verken Cashback World eller Lyconet er pyramidelignende omsetningssystemer (klagen pkt. 6)

Lyoness anfører at Lotteritilsynet har lagt til grunn feil tolkning av et «pyramidelignende omsetningssystem» i vedtaket.

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 12-23 og Lotteritilsynets vurdering av om Lyoness er et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem. Vi viser også til våre kommentarer til klagen pkt. 4.

Deltakerne i Cashback World og Lyconet yter ikke vederlag for å få mulighet til å oppnå inntekter som særlig skyldes at andre verves til systemene (klagen pkt. 7)

Lyoness anfører at deltakerne i Lyoness ikke yter betaling for å oppnå deltakerstatus, at deltakerne i Cashback World og Lyconet mottar ytelser som tilsvarende verdien av det som er betalt og at inntektene uansett ikke i særlig grad stammer fra verving av nye medlemmer.

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 15-20 og vurderingen av om det ytes vederlag for å få deltakerstatus i Lyoness, og våre kommentarer til pkt. 4.4. i klagen. Etter Lotteritilsynets vurdering har ikke Lyoness dokumentert at deltakere som kjøper rabattkuponger, andeler i kundeskyer, gavekort, markedsføringsmateriell og seminarer mottar varer, tjenester eller andre ytelser som motsvarer verdien av det de betaler, og inntektene fra denne delen av omsetningen er i hovedsak å anse som verveinntekt.

Lyoness mener at det er den totale omsetningen fra handelen hos lojalitetsbedriftene som må legges til grunn i vurderingen av om inntektene i særlig grad kommer fra at andre verves til omsetningssystemet, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser. Etter Lotteritilsynets vurdering er det kun kommisjonen som Lyoness mottar fra lojalitetsbedriftene som kan legges til grunn i vurderingen, og vi viser til vedtaket side 22 hvor dette er vurdert. Den totale omsetningen fra handelen er butikkens inntekter og det er kun kommisjonen som lojalitetsbedriftene betaler til Lyoness som inngår i omsetningssystemet.

Etter Lotteritilsynets vurdering fremgår det av opplysningene i saken at inntektene i omsetningssystemet til Lyoness i hovedsak kommer fra verving av deltakere, og ikke salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser fra lojalitetsbedriftene, og virksomheten er å anse som et ulovlig pyramidelignende omsetningssystem.

Påleggsvedtaket er uforholdsmessig tyngende – ikke grunnlag for å pålegge stans med umiddelbar virkning (klagen pkt. 8)

Lyoness anfører at Lotteritilsynets vedtak er i strid med forholdsmessighetsprinsippet og det blir vist til at Lotteritilsynet burde ha fattet et mindre inngripende vedtak og her vedtak med pålegg om retting.

Lotteritilsynet viser til vedtaket side 23-24 der det fremgår at Lotteritilsynet har vurdert å fatte et mindre inngripende vedtak, og til våre kommenterer til pkt. 5 i klagen.

Lotteritilsynet har i tilsynssaken og gjennom flere brev til Lyoness om innhenting av opplysninger og dokumentasjon vurdert om det finnes argument i saken som tilsier at vedtaket kan avgrenses mot bruken av fordelskort, og at det kan kreves retting istedenfor stans, men har ikke funnet grunnlag for dette. Etter Lotteritilsynets vurdering har Lyoness heller ikke i klagen lagt frem opplysninger og dokumentasjon som gir grunnlag for å avgrense vedtaket mot Cashback World.

Lotteritilsynet er fortsatt av den oppfatning at vedtak med pålegg om retting ikke er en hensiktsmessig reaksjon i saken, og vi viser til vedtaket side 24 hvor dette er vurdert. Lyoness har ikke lagt frem dokumentasjonen som Lotteritilsynet har krevd i saken. Det eksisterer ingen godkjenningsordning for lovlig MLM-virksomhet, og det vil ikke være mulig for Lotteritilsynet å føre tilsyn med at Lyoness til enhver tid holder seg innenfor 50 %-grensen av regelverket slik de har skissert i brevet av 8. mai 2018.

Når det gjelder anførselen om at Lyoness ikke har mottatt svar på brevet av 8. mai 2018 viser vi til at Lyoness i dette brevet kun har skissert at de vil vurdere endringer i ordningen med rabattkuponger for det tilfelle at Lotteritilsynet ikke skulle endre oppfatning i saken. Endringene er ikke satt i verk. Lotteritilsynet er videre av den oppfatning at vi har besvart dette brevet gjennom vedtaket av 31. mai 2018. Lotteritilsynet har vist til brevet fra Lyoness av 8. mai 2018 på side 1 og 6 i vedtaket. Videre fremkommer det på side 24 i vedtaket at Lotteritilsynet har vurdert men kommet til at vi ikke kan fatte et mindre inngripende vedtak gjennom pålegg om retting av deler av virksomheten til Lyoness.

Lyoness anfører videre at til tross for selskapenes forespørsel, har ikke Lotteritilsynet pekt på eller indikert hvilke endringer tilsynet mener er nødvendige.

Lotteritilsynet har siden vi opprettet tilsyn med Lyoness første gang i 2014 flere ganger presisert at det er Lyoness sine inntekter fra salg eller forbruk av varer, tjenester eller andre ytelser hos lojalitetsbedriftene, og utbetalingen av rabatt knyttet til salg av disse produktene, vi anser som det reelle produktet i omsetningssystemet, og dette fremgår av korrespondansen i saken.

Lyoness anfører også at det er en saksbehandlingsfeil at Lotteritilsynet ikke har fastsatt en frist for oppfyllelse av vedtaket slik lotteriloven § 14a krever.

Lotteritilsynet viser til påleggsteksten i vedtaket side 23. Lotteritilsynet har fattet vedtak om at «Lyoness må umiddelbart stanse all drift av, deltagelse i og utbredelse av virksomheten i Norge da den er i strid med lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd». Fristen er «umiddelbart» og Lotteritilsynet mener dette er i samsvar med lotteriloven § 14a og kravet som stilles til oppfyllelsesfrist. Lotteritilsynet sendte brev til Lyoness 10. juli der vi purret opp tilbakemelding på hvordan de har fulgt opp vedtaket av 31. mai 2018 (vedlegg 33) Lotteritilsynet mottok tilbakemelding på dette brevet fra Lyoness 16. juli 2018 (vedlegg 34).

Saksbehandlingsfeil (klagen pkt. 9)

Lyoness anfører at Lotteritilsynets vedtak bygger på mangelfull saksutredning, brudd på begrunnelsesplikten og usaklig forskjellsbehandling

Lotteritilsynet viser til vedtaket i sin helhet og våre kommenter til pkt. 3.3 og 3.4 i klagen. Vedtaket inneholder en redegjørelse for saksbehandlingen og hva som er vektlagt i vurderingen. Det er feil når Lyoness skriver at Lotteritilsynets vurdering i stor grad er basert på tips, og vi viser til vedtaket hvor det fremgår at vurderingen i hovedsak bygger på mottatte opplysninger fra Lyoness.

Lotteritilsynet har foretatt en grundig saksutredning der vi har gitt Lyoness flere muligheter til å redegjøre for og legge frem dokumentasjon for virksomheten i Norge. Lotteritilsynet har mottatt flere omfattende redegjørelser og opplysninger fra Lyoness om virksomheten de driver i Norge, og disse er vurdert opp mot pyramidebestemmelsen i lotteriloven § 16 andre ledd.

Lotteritilsynet anser det ikke å være et brudd på utredningsplikten at alle tips i saken ikke er forelagt Lyoness. Tipsene har ikke vært av avgjørende betydning for Lotteritilsynets vedtak jf. forvaltningsloven § 17 andre ledd bokstav c), og vi viser til våre kommenter til klagen pkt. 3.3 og 3.4. Lotteritilsynet har forelagt Lyoness de fleste tips i saken i offentlig versjon frem til forhåndsvarselet ble sendt 11. januar 2018, med mulighet til å kommentere disse. Lyoness har i korrespondansen med Lotteritilsynet gitt uttrykk for at de ikke anser tipsene å være av rettslig betydning, og de har heller ikke bedt om å få disse oversendt. Gjennom oversendelsen av klagesaken til Lotterinemnda vil Lyoness også bli informert om tipsene Lotteritilsynet har mottatt etter forhåndsvarselet.

Lotteritilsynet kan ikke se at vedtaket innebærer brudd på begrunnelsesplikten og at vi burde begrenset vedtaket mot Cashback World, og vi viser til våre kommentarer til pkt. 3.2 i klagen. Lotteritilsynet finner heller ikke at vedtaket innebærer usaklig forskjellsbehandling, og vi viser til våre kommenter til pkt. 5 i klagen. Lyoness viser til World Ventures-saken men gir ikke noen nærmere begrunnelse på hvorfor de mener vedtaket til Lotteritilsynet i Lyoness-saken går lenger enn World Ventures-saken. Lotteritilsynets vedtak i saken bygger på en konkret vurdering av Lyoness sin virksomhet i Norge opp mot pyramidebestemmelsen i lotteriloven, og etter Lotteritilsynets vurdering er vedtaket i samsvar med lotteriloven § 16 andre ledd jf. første ledd og lotteriloven § 14a.

Konklusjon

Lotteritilsynet har behandlet saken på nytt, jf. forvaltningsloven § 33, men finner ikke at klagen inneholder opplysninger som endrer vårt tidligere vedtak.

Klagen oversendes med dette til Lotterinemnda for endelig avgjørelse.

Med hilsen

Silje Sægrov Amble
seniorrådgiver

Monica Alisøy Kjelsnes
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt uten signatur.

Kopi: Advokatfirmaet Schjødt AS v/advokat Olav Kolstad, Postboks 2444 Solli, 0201 Oslo

Vedlegg:

1. Lotteritilsynets vedtak med pålegg om stans av ulovlig pyramidevirksomhet 31. mai 2018
2. Lyoness klage på Lotteritilsynets vedtak 21. juni 2018
3. Lotteritilsynets tilsynsrapport om Lyoness 16. september 2014
4. Lotteritilsynets brev til Lyoness med informasjon om det norske regelverket 23. november 2016
5. Lyoness brev til Lotteritilsynet 29. november 2016
6. Lotteritilsynets anmodning om redegjørelse 6. april 2017
7. Lyoness redegjørelse 30. mai 2017
8. Lotteritilsynets anmodning om ytterligere redegjørelse 14. juli 2017
9. Lyoness redegjørelse 31. august 2017
10. Lotteritilsynets brev til Lyoness med krav om dokumentasjon 6. oktober 2017
11. Lyoness svar på Lotteritilsynets krav om dokumentasjon 15. november 2017
12. Lyoness svar på Lotteritilsynets krav om dokumentasjon (markedsførere) 15. november 2017
13. Lotteritilsynets brev vedrørende krav om dokumentasjon og møte 20. november 2017
14. Referat fra møte mellom Lotteritilsynet og Lyoness 22. november 2017

Vår dato
19.07.2018

Vår referanse
18/03053-2/373

-
15. Lyoness e-post vedlagt brev med fremleggelse av ytterligere dokumentasjon, link til fil over transaksjoner (dokumentasjon av transaksjonene er ikke vedlagt), foreslått informasjonsside og vurdering av tipsenes rettslige betydning 1. desember 2017
 16. Lyoness brev om ytterligere dokumentasjon 3. januar 2018
 17. Lotteritilsynets brev med varsel om vedtak med pålegg om stans 11. januar 2018
 18. Lyoness merknader til forhåndsvarselet 8. februar 2018
 19. Referat fra møte mellom Lotteritilsynet og Lyoness 14. mars 2018
 20. Lotteritilsynets brev om fremleggelse av opplysninger 20. mars 2018
 21. E-post korrespondanse mellom Lotteritilsynet og Lyoness 23. mars – 17. april
 22. Lyoness redegjørelse for krav om vederlag for deltakerstatus 20. april 2018
 23. Lyoness fremlegging av opplysninger 20. april 2018
 24. Lyoness brev om endring i ordningen med rabattkuponger 8. mai 2018
 25. Offentlig versjon av tips mottatt i saken frem til vedtak
 26. Offentlig versjon av tips mottatt i saken etter vedtak
 27. Lotteritilsynets beslutning om utsatt iverksetting av vedtaket 13. juni 2018
 28. Lotteritilsynets beslutning om utsatt iverksetting av vedtaket 19. juni 2018
 29. Oslo byfogdembetes kjennelse om midlertidig forføyning 5. juli 2018
 30. Tips om at Lyoness ikke har samarbeidsavtale med Elkjøp og SAS
 31. Oslo tingretts dom 27. september 2016, Borgarting lagmannsretts dom 5. mars 2018 og Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 12. juni 2018 i World Ventures-saken
 32. Tips om informasjon som blir sendt fra Lyoness med oppfordring om å aktivere Easy Shop mottatt 6. april 2018
 33. Lotteritilsynets brev til Lyoness med purring om tilbakemelding 10. juli 2018
 34. Tilbakemelding fra Lyoness 16. juli 2018